

Routekaart 2021-2022 mbo-hbo-wo nieuwe regelingen als gevolg van de huidige situatie

1 Inleiding

Vorig jaar hebben we regelmatig aandacht besteed aan de aanpassingen die OCW heeft gepleegd met betrekking tot de toelating tot het hoger onderwijs, het voorlopig mogen doorstromen naar een volgend niveau en de gevolgen voor de financiële situaties van alle betrokkenen. Daarbij is van onze kant meegedacht, leidend tot aanvullingen die concreet konden worden meegenomen in een volgende versie.

Vorige week zag versie 10 het licht, bestemd voor wat er nu allemaal in de komende maanden staat te gebeuren. De complete versie staat op onze website¹, ook met allerlei zaken die niet direct betrekking hebben op de vormgeving van de toelating en verdere doorstroom. Hier worden dus alleen de direct relevante stukken vermeld, in de bekende kaders, met daarbij een aantal kanttekeningen – en die we op een aantal plekken een ‘alarm’ noemen. Die zijn ook nu toch wel weer nodig, ook wat betreft ontbrekende aspecten, maar zo houden we elkaar tenminste scherp... En als u iets mist of ziet als niet correct zijnde, stuur uw bericht maar gewoon aan ons toe.

Inhoud

1	Inleiding	1
2	Service document hoger onderwijs	1
2.1	Voorwaardelijk toelating	1
2.2	Mbo naar hbo	5
2.3	Ad-opleiding naar Bachelor	7
2.4	Hbo-propedeuse naar wo	8
2.5	1- februari instroom	9
3	BSA	10
	Annex: Alle alarmen op een rijtje	13

2 Service document Hoger Onderwijs (10)

Het stuk is opgesteld met input van de betrokken onderwijskoepels, dus een aantal van de afspraken die zijn gemaakt, zijn op die wijze ‘afgedekt’. Maar het kan best zo zijn dat door nieuwe ontwikkelingen aanpassingen zullen gaan plaatsvinden. In dat geval zullen we ook weer melding daarvan gaan maken.

2.1 Voorwaardelijke toelating 2021-2022

Ook in 2021 geldt dat een deel van de (aspirant-)studenten door de coronacrisis niet voldoet aan de vooropleidings- of toelatingseisen van de beoogde vervolgopleiding, omdat vanwege de coronamaatregelen het onderwijs niet kon worden verzorgd of gevolgd, een stage niet kon worden voltooid, of een of meerdere examens, tentamens, of toetsen niet konden worden afgenomen of afgelegd. Daarom zet de minister van OCW zich in om middels wetswijziging voor studiejaar 2021-2022

¹ Zie: <http://www.leidoacademy.nl/nieuwsbrieven-stukken/>

wederom mogelijk te maken dat instellingen (aspirant-)studenten in bepaalde gevallen voorwaardelijk kunnen toelaten tot de vervolgopleiding.

Het gaat hier dus om een algemene mededeling met betrekking tot de instroom in het hbo en wo. Voor alle duidelijkheid, en dan gaat het om de terminologie (kan toch belangrijk zijn):

- Vooropleidingseisen hebben betrekking op de mogelijkheid om te worden ingeschreven bij een Ad- dan wel bacheloropleiding (hbo/vwo).
- Toelatingseisen gelden voor de inschrijving bij een masteropleiding, wel betrekking hebbende op het feit dat er een opleiding aan vooraf gaat, maar het behaalde hoger onderwijsdiploma is het bewijs voor het worden toegelaten.

Het is duidelijk dat OCW aangeeft dat de ontstane situatie als het ware twee kanten kent nl. dat de instelling iets niet kon aanbieden en de student ergens niet aan kon deelnemen dan wel dat de student werd geconfronteerd met een omstandigheid waarin de lessen, toetsen en dergelijk wel werden verzorgd maar dat hij of zij door meer persoonlijke omstandigheden er niet aan mee kon doen. Die twee scenario's zullen en kunnen dus ook verschillend worden 'gewogen'.

Die weging heeft vooral te maken met de ook weer wettelijk vast te leggen optie voor een voorwaardelijk inschrijving (om het algemeen zo te benoemen). Het kan een recht van de betrokkene zijn maar het is vaak ook gebaseerd op een besluit van de ontvangende instelling. We komen daar uiteraard nog op terug.

De voorwaardelijke toelating is in alle gevallen een volwaardige inschrijving. Voor de (aspirant-)student betekent dit dat hij/zij recht heeft op alle voorzieningen waar een reguliere (aspirant-)student ook recht op heeft, inclusief de studiefinancieringsrechten.

Gelet op de besluiten die vorig jaar werden genomen - en om misverstanden te voorkomen - is het van wezenlijk belang om de status van de betrokkene volledig helder te hebben. Als er wordt overgegaan op een inschrijving bij de vervolgopleiding is hij of zij een student op die plek, binnen de instelling die de opleiding verzorgt.

De wetgever heeft het hier over 'aspirant-student' maar heeft het in de WHW ook over 'aanstaande student', maar we nemen aan dat de status gelijk is. Vraag is wel op welke voorzieningen hier wordt bedoeld, aangezien bijvoorbeeld de studiefinancieringsrechten ingaan op het moment dat hij of zij in formele zin staat ingeschreven als hbo- dan wel wo-student. Maar de strekking en de boodschap van deze alinea zijn wel duidelijk, lijkt ons.

Voor instellingen betekent dit o.a. dat zij voorwaardelijk toegelaten studenten voor bekostiging in aanmerking kunnen brengen.

Het betekent dat een dergelijke student in principe geld oplevert maar dat tegelijkertijd de teller van de vier jaren bekostiging in het hbo gaat lopen. Als zo iemand dus vastloopt in het eerste leerjaar en na 1 oktober, zijnde de teldatum, uitvalt, betekent dit dat een volgende start plaatsvindt met een jaar minder overheidsgeld in de rugzak. Daarom wordt in het stuk ook een nadrukkelijk beroep gedaan op hogescholen en universiteiten om zo iemand niet pardoos te laten vertrekken maar – zoals dat dit jaar ook is gebeurd – door aan te geven welke opties er zijn om later een goede nieuwe start te maken (al dan niet bij dezelfde opleiding)².

De procedure voor voorwaardelijke toelating die de (aspirant-)student dient te doorlopen dient laagdrempelig en toegankelijk te zijn en niet tot onnodige extra administratieve lasten te leiden voor de instellingen en de studenten. Nadere afspraken die betrekking hebben op specifieke doelgroepen, zijn hierna opgenomen bij de betreffende doelgroep.

Een prima uitgangspunt maar allerlei formele handelingen moeten wel worden verricht. Het mooiste zou zijn dat een betrokken a.s. student gewoon in alles meedraait, en daarvoor ook best zelf de kans kan bepalen op het voorwaardelijk te mogen gaan studeren.

² Een interessante optie was natuurlijk dat studenten voor 1 januari moesten vertrekken, in januari alnog het diploma behaalden (Ad'er doen bijvoorbeeld dan nog allerlei toetsen...) en vervolgens in formele zin zich weer per 1 februari konden laten inschrijven. Monitoring van de situatie is derhalve cruciaal.

Wanneer een (aspirant-)student onverhoopt na voorwaardelijk te zijn toegelaten toch de opleiding moet verlaten, zullen de instellingen er voor zorg dragen dat de student de studiepunten die hij/zij gedurende de periode van de voorwaardelijke toelating heeft behaald, zo veel mogelijk kan benutten in zijn/haar vervolgstudie. Als de student één of meerdere tentamen(s) met goed gevolg heeft afgelegd, ontvangt deze hiervoor een bewijsstuk dat de student (op een later instroommoment) kan overhandigen bij de vervolgopleiding. De examencommissie van de vervolgopleiding bepaalt op basis hiervan of en voor welke vrijstellingen de student eventueel in aanmerking komt.

Hierboven was dit al vermeld en de voorgestelde aanpak is zonder meer realistisch en bruikbaar. Maar het is ook wel helder dat als een student op deze manier moet of zelf wil stoppen met een opleiding en later een nieuwe start maakt – dus als er sprake is van een onderbreking, hoe kort dan ook – de betrokkene als een 'zij-instromer' dient te worden gezien bij dezelfde opleiding dan wel als een 'nieuwe instromer' bij een andere opleiding.

In het eerste geval worden er vrijstellingen uitgedeeld en is het aan de examencommissie om aan te geven of er een 'v' op de cijferlijst komt te staan dan wel het eerder behaalde cijfer. Dat is zonder meer van belang als er wordt gewerkt – en dat gebeurt steeds vaker – met compensatiemogelijkheden om studiepunten te behalen. Het kan dus meespelen bij het bindend studieadvies.

In het tweede geval moet de persoon eerst voldoen aan de vooropleidingseisen om te worden ingeschreven, om daarna bij de examencommissie na te gaan welke vrijstellingen er kunnen worden verstrekt op basis van eerder verworven competenties (leeruitkomsten). Ook dan kan weer die situatie met compensatiemogelijkheden spelen en is het wellicht beter om simpelweg aan alle eenheden en dus toetsen mee te doen.

Studenten die voorwaardelijk zijn toegelaten dienen binnen een bepaalde termijn alsnog aan de vooropleidings- of toelatingseisen van de vervolgopleiding te voldoen, bijvoorbeeld door een nog af te ronden vooropleiding af te ronden.

Dat is dus superbelangrijk, om goed te communiceren naar de betrokken leerlingen en studenten (mbo'ers zijn dus ook studenten, formeel gezien). Het gaat erom dat die termijn wordt gebruikt als richtpunt voor de betrokken partijen, zodanig dat er een studeerbare combinatie van de hbo-opleiding en het extra vooropleidingstraject ontstaat. Het vlechten met roosters kan een moeilijke opgave vormen.

We komen er nog op terug, maar de vraag is of het nog moeten doen van een mbo-stage valt te combineren met het eerste semester van een hbo-opleiding. Het lijkt ons niet haalbaar, gezien de eisen die daaraan worden gesteld. De optie om eerst de stage te doen en dan – als die mogelijkheid er is – per 1 februari in te stromen, is dan te prefereren.

De set vooropleidingseisen voor een havist of vwo'er bestaat uit meerdere 'lagen'. Het gaat eerst om het verwerven van het diploma, dan om het hebben van het juiste profiel en vervolgens om het in voorkomend geval moeten voldoen aan nadere vooropleidingseisen – dus vakken die extra nodig zijn en kunnen leiden tot het hebben van deficiënties. OCW geeft aan dat door de opzet van de eindexamens er niet veel problemen zijn te verwachten, maar het kan zijn dat het laten voldoen aan de aanvullende eisen niet mogelijk is, gelet op de omstandigheden. Of het dan wel toelaten ook een voorwaardelijk karakter krijgt, is een vraag, maar mogelijk een zeer theoretische. Wettelijk mag een instelling de minister vragen om toestemming voor het laten wegwerken van deficiënties na de inschrijving, maar het lijkt ons dat hier soepel mee kan worden omgesprongen...

Voor studenten die voorwaardelijk instromen in een bacheloropleiding wordt de uiterlijke datum voor het alsnog voldoen aan de vooropleidingseisen vastgelegd op 1 januari 2022.

Alarm 1

Er wordt gesproken over de instroom in een bacheloropleiding. De tijd dat de Ad-opleiding een deel van de bacheloropleiding was ligt alweer een aantal jaren achter ons.

Dus OCW, gaag in de volgende versie ook melding maken van de Associate degree-opleiding!

De uiterlijke datum ligt dus vijf (5) maanden na de start van het hbo- en wo-jaar. Dat er niet wordt gekozen voor 1 februari heeft te maken met het wettelijke feit dat het mbo-jaar start op 1 augustus en de tweede helft ervan derhalve op 1 januari.

Nu gaat het niet om het behalen van de studiepunten van het eerste ho-semester, maar om het behalen van het mbo-diploma³. Het is een wat ongelijk ritme, want als mbo'er kun je al op 1 augustus vragen om het doen van allerlei eenheden, om vervolgens pas per 1 september van start te mogen gaan met de hbo-opleiding. De roostermaker zal er wel chocolade van kunnen maken...

Voor voorwaardelijke instroom in de masteropleiding geldt dat de instelling een datum vaststelt voor het alsnog voldoen aan de toelatingseisen die niet eerder ligt dan 1 januari 2022 en niet later dan 1 september 2022.

Er is dus een uitzondering voor de overstap naar de Master, vanuit de wo- dan wel hbo-bacheloropleiding. Bij die laatste doorloop zit er vaak nog wel een brugprogramma tussen, van een half jaar. We nemen aan dat de voorwaardelijke toelating ook geldt voor het daaraan mogen meedoen.

Indien het de student niet lukt, beëindigt de instelling de inschrijving van de student en dient de student de opleiding te verlaten. Het is dus voor de student van belang dat de nog af te ronden onderwijsactiviteiten zoals examens/tentamens tijdig worden georganiseerd, zodat studenten daadwerkelijk in staat worden gesteld om tijdig alsnog aan de instroomeisen te voldoen.

Hier dus de stok achter de deur, het moeten stoppen met de vervolgstudie – hoe succesvol ook – omdat het diploma van de vooropleiding niet is behaald. De student krijgt dan weer de status van iemand die de vooropleiding doet, met de opdracht om die eerst maar eens te gaan afronden. Er wordt een portfolio meegegeven met daarin een overzicht van hetgeen intussen in het hbo is behaald, om mee te nemen voor de doorstart, later.

Het is dus het belang van de student dat hierbij meespeelt. Het is voorstelbaar dat hij of zij vooraf wil weten of die examens/tentamens ook echt nog dit kalenderjaar worden aangeboden, of daarop ook een nadrukkelijk recht bestaat⁴ en of alles combineerbaar is met de vervolgopleiding. Zo niet, dan kan het wellicht beter zijn om eerst de vooropleiding af te maken en dan te bezien wat de beste voorzetting is. Dat kan per 1 februari zijn, het volgende studiejaar of misschien een aantal jaren later, om eerst te gaan werken – al dan niet gecombineerd met bedrijfsopleidingen (certificaten).

Daarnaast speelt in het mbo ook nog het uit te brengen advies door de instelling – zie verderop.

In incidentele gevallen kan het voorkomen dat de student buiten zijn/haar schuld niet binnen de gestelde termijn aan de eisen heeft kunnen voldoen. Als dat leidt tot een onbillijkheid van overwegende aard heeft de ho-instelling de mogelijkheid de student langer de tijd te geven om aan de eisen te voldoen. De oorspronkelijk gehanteerde termijn kan in alle gevallen, of het nu gaat om een voorwaardelijke toelating tot een bacheloropleiding of een masteropleiding, uiterlijk worden verlengd tot 1 september 2022.

Alarm 2

Ook hier heeft OCW gemeend de Ad uit beeld te moeten laten. Laten we dit maar als een 'slijp of the digital pen' beschouwen en de Ad-opleiding mede in ogenschouw nemen.

Interessant dat de overheid spreekt over incidentele gevallen. Mogelijk is dit gebaseerd op de ervaringen die nu zijn opgedaan. Maar zeg dan gewoon: 'Het kan voorkomen dat...'

Het is een vorm van het meegeven van een hardheidsclausule. Als de student niets of niet veel te verwijten valt, mag hij of zij gewoon doorgaan met de vervolgopleiding. Dan wordt de startdatum van het ho-jaar genoemd en niet de einddatum van de vooropleiding, dus het mbo. Dat wil zeggen

³ Er wordt dus wel gesproken over het voldoen aan de vooropleidingseisen maar in concreto hebben we het dan alleen over de instroom vanuit het mbo (en iedereen met een mbo-4-diploma is toelaatbaar tot een Ad dan wel Bachelor). Iedereen die het havo of vwo volgt, wordt geacht het diploma straks te hebben behaald.

⁴ In formele zin zal in de onderwijs- en examenregeling staan, ook in het mbo, welke rechten er zijn als het gaat om het volgen van eenheden en het afleggen van toetsen. Het is voorstelbaar dat daaraan een maximum aantal is verbonden – en het zou vervelend zijn als de 'kansen' op zijn... Het lijkt een theoretisch scenario, maar dit is wel degelijk verbonden aan de vraag 'welke waar krijg je als student voor je lesgeld' en 'tot welke prijs is overheid bereid om een student te bekostigen'. In het hbo stopt die laatste geldstroom na vier jaren en dan is het aan de instelling om in de OER vast te leggen hoeveel keer een bepaalde eenheid plus toets tot het recht van de student behoort.

dat deze student de laatste maand niet meer staat ingeschreven bij de mbo-instelling, maar ook hiervoor geldt dat het meer theorie dan praktisch zal zijn in de uitvoering.

Het is wel zo dat het gaat om 'de schuld' tijdens het eerste semester (minus een maand) van de hbo-opleiding en niet om hetgeen niet is gehaald en welke omstandigheid de student kan worden verweten ten aanzien van het laatste mbo-jaar. Dat heeft vooral van doen met het nog niet hebben kunnen doen van de stage, een omvangrijk onderdeel van een mbo-opleiding, en lastig combineerbaar met de eerste hbo-fase. Maar goed, het zal individueel moeten worden gezien.

2.2 Mbo naar hbo

Voor mbo-4 studenten geldt dat voorkomen moet worden dat een student volgend studiejaar niet aan zijn hbo-opleiding (bachelor of associate degree) kan beginnen door een kleine studievertraging, die ontstaan is door de coronacrisis. Het gaat dan om de mbo-4-student die door deze crisis nog één of enkele kleine onderdelen van de studie niet heeft kunnen afronden vóór 1 september 2021, dan wel in de afronding van beroepspraktijkvorming zit, en dat wel vóór 1 januari 2022 kan doen.

De hogeschool zal deze student toch al toelaten tot haar onderwijs. Als het mbo-diploma niet vóór 1 januari 2022 wordt behaald, wordt de inschrijving van de student bij de hbo-opleiding beëindigd.

Aha, de Ad is toch niet vergeten... gelukkig maar.

Het gaat net als vorig jaar om een 'kleine studievertraging' in het mbo, en nadrukkelijk verwijtbaar aan hetgeen de crisis heeft aangericht. Er is enige tijd geleden al een signaal vanuit de overheid afgegeven dat de vertragingen in het algemeen wel meevallen, maar dat het vooral het niet kunnen doen van een stage de bottleneck is. Zoals al eerder aangegeven, kun je hierbij niet spreken van een klein onderdeel. Maar zoals OCW aangeeft, is er ook een voorstelbaar scenario waarbij er wel stage wordt gelopen maar dat deze om bepaalde redenen uitloopt.

Voor de goede orde nogmaals, het mbo-jaar loopt tot 1 augustus. Dus als het gaat om een voorwaardelijke doorgang naar het hbo, moet ook dan de nieuwe mbo-inschrijving zijn geregeld – dus dat bijvoorbeeld de stage nog een maand onder het mbo-regime doorloopt.

Voor de voorwaardelijke toelating bij de overgang van mbo naar hbo bij bekostigde instellingen geldt dat de onderwijsorganisatie waar de desbetreffende student vertraging heeft opgelopen vóór 15 augustus 2021 een onderbouwd afrondingsadvies aan de student opstelt. Het advies beantwoordt de vraag of in redelijkheid verwacht mag worden dat de student vóór 1 januari 2022 de betreffende mbo-opleiding afrondt, daarbij in acht nemend dat de student in die periode tevens begint aan een vervolgopleiding in het hbo en ook daar aan de gestelde eisen moet voldoen. De MBO Raad en de Vereniging Hogescholen maken afspraken over de minimale vereisten waaraan dit afrondingsadvies moet voldoen.

Het afrondingsadvies speelt bij de instelling van de vervolgopleiding een zwaarwegende rol bij het besluit om de student voorwaardelijk toe te laten. Indien er bij de vervolgopleiding naar aanleiding van het afrondingsadvies gereede twijfel is over de haalbaarheid van het tijdig afronden van de mbo-opleiding in combinatie met de vervolgopleiding, dan zullen de opleidingen met elkaar in overleg treden over het besluit van de beoogde opleiding om toelating al dan niet mogelijk te maken.

Eigenlijk toch de kern van het verhaal, het scenario om de voorwaardelijke toelating een duidelijke basis te geven. We nemen helemaal aan dat dit jaar meer dan voldoende ervaring is opgedaan met het opstellen van een onderbouwd afrondingsadvies door de mbo-instelling, de betrokkenheid van de hogeschool hierbij en het kunnen inschatten wat de kansen zijn om in het eerste semester de mbo-opleiding af te ronden en voldoende studiesucces te boeken in de hbo-opleiding.

Nieuw is dat de MBO Raad en de Vereniging Hogescholen op korte termijn een format gaan publiceren voor het uitbrengen van het advies, met allerlei eisen die daaraan te stellen zijn, en duidelijk terug te voeren zijn op die opgedane ervaringen.

Elke hogeschool kan in principe ook weer aanvullende eisen stellen, maar ook dan zal dit dienen plaats te vinden in samenspraak met de toeleverende mbo-instellingen. Dat kan en mag aangezien het afrondingsadvies en de verplichtingen die er voor beide instellingen uit voortvloeien, alleen maar 'ter plekke' zijn te vertalen naar zo'n format.

Maar zoals het in de handreiking staat, is de gang van zaken dat als er een format is opgesteld, met onderliggende criteria, en mogelijk in de regio een hogeschool ook nog wat aanvullende duiden in de voorwaarden-zak doet, het aan de mbo-instelling is om het advies op te stellen.

Dat gebeurt op een wijze die volgens de afleverende opleiding recht doet aan de mbo-student en de kansen op succes die daarbij worden ingeschat. Dat betekent dus een individueel oordeel, geen algemene streep trekkend als het gaat om de mogelijkheden die worden gezien met betrekking tot de doorstroom.

Vervolgens kan de hogeschool, ondanks het vastgestelde format en de geldende criteria, aan-geven het niet eens te zijn met het advies. Het lijkt ons dat die mening gefundeerde en onderbouwd, denkend aan de opgebouwde ervaringen, dient te worden doorgespeeld naar de mbo-student en degenen die het advies hebben opgesteld. Dat kan leiden tot:

- simpelweg de voorwaardelijke inschrijving weigeren;
- formuleren aan welke extra eisen nog dient te worden voldaan, als dat mogelijk is tussen het moment van het uitbrengen en het beoordelen van het advies en de start van het studiejaar per 1 september (eventueel 1 oktober, zijnde de teldatum);
- onder voorwaarden akkoord gaan met de voorwaardelijke inschrijving, met de aantekening dat er in principe geen hardheidsclausule aan het eind van het kalenderjaar kan worden toegepast en zodoende de verantwoordelijkheid meer bij de betrokken student komt te liggen.

Er zijn uiteraard meer arrangementen mogelijk, ook betrekking hebbende op het rooster en de planning die nodig is om zowel het mbo als het hbo van dienst te kunnen zijn. Daarbij zal vaak een sterk persoonlijke aanpak worden gehanteerd.

Verder moet toch worden gesteld dat er goed dient te worden gekeken naar het privacy-aspect. Veel decanen en studiebegeleiders zijn huiverig als het erom gaat de vervolgopleiding te informeren over bepaalde zaken die een a.s. student betreffen. Het kan horen bij een 'warme overdracht', en mogelijk van belang zijn als het gaat om persoonlijke omstandigheden die iemand kunnen belemmeren bij het studeren. Zo'n 'overdrachtsdossier' komt dan vaak alleen in handen van de mentor in het eerste leerjaar van de hbo-opleiding, om in voorkomend geval daarvan gebruik te maken, en dan altijd nog in samenspraak met de betrokken student.

Vaak vinden leerlingen en mbo'ers het helemaal niet leuk als ze bij de vervolgopleiding worden geconfronteerd met 'oude' situaties. Ze willen een frisse start maken, binnen een nieuwe omgeving en aldus studerend in het kader van een volgende fase

Misschien moet een advies in eerste instantie anoniem worden uitgebracht en voorgelegd aan een beoordelingscommissie van de hbo-opleiding – of een groep namens de faculteit of mogelijk zelf de gehele instelling, om willekeur tegen te gaan. Als vervolgens blijkt dat de betrokken mbo'er aan de slag mag gaan, kan in een bilateraal overleg worden vastgesteld hoe dit verder af te handelen en te communiceren. Het zal niet te voorkomen zijn dat deze student het stempel van de voorwaardelijk toegelaten krijgt, maar verder is het een reguliere hbo'er.

De student die voorwaardelijk wordt toegelaten, wordt vanaf het moment van toelating passend begeleid door zowel de mbo- als de hbo-instelling en beide zorgen voor een 'warme overdracht'. Indien gewenst kunnen de mbo- en de hbo-instelling op regionaal niveau overleg voeren over de verdere uitvoering en de wijze waarop zij verder met elkaar in overleg treden over de voorwaardelijke toelating.
--

Dit betreft een verdere aanbeveling met betrekking tot de vormgeving van de route voor de voorwaardelijk toegelaten student. Het is dus zonder meer te zien, zoals gezegd, als het gewoon doen van wat er altijd al gebeurt.

De tweede zin is een oproep om – als dat nog niet is gebeurd of als er aanpassingen nodig zijn in de eerdere procedures – snel met elkaar te gaan bezien hoe alles in elkaar kan worden gestoken. Daarbij hoort ook de communicatie naar de studenten toe. Maar ook het 'trainen' van degenen die de adviezen moeten opstellen (en beoordelen...), is een aandachtspunt.

Verder zal nog moeten worden gekeken naar de rol van de medezeggenschapsraden en opleidingscommissies, aangezien deze nieuwe aanpak in de wet komt te staan en de consequenties ervan moeten worden geïnventariseerd. De examencommissie is ook een orgaan dat een mening mag en moet hebben, aangezien het gaat om studenten die niet voldoen aan de toelatingseisen,

niet deficiënt zijn (kan niet bij instroom vanuit het mbo) maar wel in staat worden gesteld om mee te doen aan de toetsen, tentamens en dus het examen (bij een propedeuse). In de wet staat hierover het een en ander als iemand op basis van een ander diploma instroomt nl. dat het aan de examencommissie is om hierover een oordeel te vellen nl. niet toelaten als de eventuele deficiënties niet zijn weg te werken in het eerste jaar van inschrijving dan wel een arrangement treffen als daarvoor wel bepaalde opties aanwezig zijn.

Kortom, er zal binnen de hbo-opleiding goed moeten worden bezien hoe de status van deze student wordt 'omgezet' in de te volgen leerlijn en de bijbehorende rechten en plichten.

Ook bij niet-bekostigde hogeronderwijsinstellingen geldt dat de mbo-instelling en de hogeschool met elkaar in overleg treden om afspraken te maken over het (niet) toelaten van de student op basis van een afrondingsadvies. Het toelatingsbesluit van de examencommissie van de hogeronderwijsinstelling is leidend.

Een private hogeschool heeft en instroom vanuit zowel bekostigde als private mbo-instellingen. Vaak kent men in eigen huis mbo-opleidingen en dan is een en ander snel te regelen. Bij de instroom vanuit de bekostigde hoek kan het anders liggen, vanwege het 'vervlechten' van twee verschillende geldstroom, dus vanuit de overheid en hetgeen de student zelf op tafel legt. De belangen kunnen daarbij ook verschillend zijn, dus zorgvuldig handelen is zeker nodig.

Opvallend is dat hier de examencommissie expliciet wordt genoemd, terwijl bij de bekostigde hogescholen – zoals hierboven al eerder gemeld – het aan de opleiding dan wel instelling is om te bepalen hoe wordt vastgesteld of het advies van de mbo-instelling voldoende is om tot een voorwaardelijke toelating over te gaan. Het is in formele zin zo dat het College van Bestuur verantwoordelijk is voor alle procedures en dus ook de inschrijving. Daarbij vindt een delegatie plaats naar een lager niveau, uiteraard, om alles wel werkbaar te houden...

De mbo-student wordt ingeschreven bij de hbo-opleiding en blijft daarnaast tijdens de afronding van de laatste onderdelen van de opleiding ook ingeschreven bij de mbo-instelling. De mbo-student heeft geen recht meer op mbo-studiefinanciering, maar gaat over naar de studiefinanciering in het hoger onderwijs.

Gedurende de periode dat de student ingeschreven staat in zowel mbo als hbo, gaat de betaling van les- of cursusgeld in het mbo door. Op grond van artikel 7.48, tweede lid van de WHW wordt het verschuldigde collegegeld in het hoger onderwijs verrekend met het feitelijk betaalde les- of cursusgeld.

De hogescholen brengen de studenten in aanmerking voor bekostiging.

Dit betreft een aantal financiële regelingen die moeten worden getroffen. Ook hierbij is het informeren van de studenten essentieel om misverstanden rond binnenkomende rekeningen te voorkomen. Uiteindelijk wordt er alleen een bedrag ter hoogte van het hbo-collegegeld betaald, maar de student krijgt wel twee rekeningen, voor het mbo en het hbo.

Daarnaast is het zo dat het collegegeld voor het komende studiejaar is gehalveerd, en het was al de helft voor het eerste leerjaar. Dus het gaat om een zeer bescheiden bedrag, voor deze groep studenten, om in formele zin twee studies te doen.

2.3 Ad-opleiding naar bachelor

Ook studenten aan een Associate degree-opleiding die vanwege studievertraging door Covid-19 niet aan de (nadere) vooropleidingseisen voor doorstroom naar de bacheloropleiding kunnen voldoen, kunnen voorwaardelijk worden toegelaten tot een hbo-bacheloropleiding.

Indien een Ad-student voorwaardelijk is toegelaten geldt dat hij/zij tot 1 januari 2022 de tijd krijgt alsnog aan de (nadere) vooropleidingseisen te voldoen. De meeste Associate degree-studenten zullen echter met hun havo- of mbo-diploma reeds voldoen aan de (nadere) vooropleidingseisen van de hbo-bacheloropleiding, waardoor zij deze sowieso kunnen voortzetten; ook als zij hun studievertraging niet voor 1 januari 2022 hebben ingehaald.

Alarm 3

Het is toch wel om wat moe van te worden, merkende dat OCW het lastig vindt om de eigen wet- en regelgeving toe te passen in dit soort situaties, als het gaat om de rechten die een Ad'er heeft

bij het doorstromen naar een bacheloropleiding om daar een programma te volgen met het oog op het behalen van de bachelorgraad. Daarom nog weer even aandacht hiervoor⁵.

We zetten die aandacht om in een aantal opmerkingen:

- Het is prima dat gesproken wordt over de voorwaardelijke toelating, dus dat dit hierbij aandacht krijgt. Het alvast met de bacheloropleiding beginnen is veelal al mogelijk als in de reguliere situatie een Ad-student nog slechts een aantal onderdelen moet doen en er om geen tijd te verliezen een regeling wordt getroffen – zeker als dat binnen de eigen hogeschool gebeurt en de betreffende opleidingen inhoudelijk verwant zijn.
- Een mbo'er heeft op basis van het diploma toegang tot elke Ad- dan wel bacheloropleiding. De vooropleidingseis is daartoe beperkt d.w.z. dat een Ad-student ook al eerder formeel mag overstappen naar een bacheloropleiding, met de mogelijkheid om op basis van vrijstellingen een programma te volgen.
- Een andere optie is dat er sprake is van een dubbele inschrijving, dus zowel studeren voor de Ad- als voor de bachelorgraad. Dat kan ook als de betrokkene in het laatste Ad-jaar zit.
- Maar het belangrijkste is dus dat het gaat om een 'doorstroom' vanuit de Ad naar de Bachelor, en niet om een vorm waarbij iemand vanaf scratch aan een bacheloropleiding begint. Dat wil zeggen dat de opmerking over het al hebben van een havo- dan wel mbo-diploma⁶ volledig overbodig mede vanwege het feit dat in de wet staat:

Degene aan wie een graad als bedoeld in artikel 7.10a is verleend, is vrijgesteld van de in artikel 7.24, eerste onderscheidenlijk tweede lid, bedoelde vooropleidingseisen, onverminderd het derde en vierde lid.

Dit houdt dat een Ad'er niet hoeft aan te tonen dat hij of zij in het bezit is van een vwo-, havo- dan wel mbo-diploma. Het Ad-diploma wordt geacht van een 'hogere orde' te zijn.

Wel mag de ontvangende bacheloropleiding nagaan of voldaan is aan de aanvullende eisen, dus wat betreft het profiel en eventuele extra vakken.

- Verder is het zo dat de wet duidelijk is over de status van het verder gaan met de bacheloropleiding. Het gaat niet om een inschrijving in het eerste leerjaar, het instromen op basis van een vooropleiding of iets dergelijks. De wet zegt er het volgende over:

In de onderwijs- en examenregeling van de associate degree-opleiding wordt beschreven welke mogelijkheden er zijn voor een aan de instelling afgestudeerde met een graad Associate degree om door te stromen naar een bacheloropleiding.

Er is verder van alles terug te vinden in de oorspronkelijke toelichting op de wet waarbij de Ad in 2018 als zelfstandige graad werd neergezet. Het gaat niet om een vrijblijvende doorstroom maar om een verplichting aan alle betrokken opleidingen er een studeerbaar geheel van te maken, en waar mogelijk met een nominale lengte van vier jaren.

2.4 Hbo-propedeuse naar wo

Voor de doorstroom van hbo-propedeuse-studenten naar een wo-bachelor geldt in zijn algemeenheid dat voorkomen moet worden dat studenten volgend studiejaar niet kunnen starten met hun wo-bachelor omdat zij door de coronacrisis niet in de gelegenheid zijn geweest hun hbo-propedeuse voor 1 september 2021 te voltooien, doordat zij één of enkele vakken niet hebben kunnen afronden.

⁵ Het is een repeterende oproep maar bij de verdere invoering van de Ad als zelfstandige opleiding is er niets aan het systeem aangepast, zelfs met afzwakking van eerdere opties. Dat betekent dat er in de wet ruimte is voor allerlei vernieuwingen, ook gelet op de flexibilisering van de leerlijnen.

We komen daar in een van de volgende nieuwsbrieven maar weer een keer op terug – ook gelet op de plannen voor het wettelijk verankeren van het werken met leeruitkomsten en het mogelijk betalen per studiepunt.

⁶ **Alarm 4**

Ai, vwo'ers zijn ook toelaatbaar tot een Ad-opleiding. Ze vormen niet de directe doelgroep, maar er zijn onderhand wel steeds meer vwo'ers die een praktische opleiding van twee jaren willen volgen. Dus graag de volgende keer volledig zijn.

Het gaat om een specifieke leerroute, om via het hbo te kunnen gaan studeren binnen een wo-bacheloropleiding. Dat kan dus ook voor een mbo'er en een havist, zonder eerst het vwo-diploma te moeten behalen.

Alarm 5

Het is een zaak die via de Variawet dit jaar wordt geregeld, maar het is zo dat ook een bezitter van het Ad-diploma het recht heeft om toelating te vragen tot een wo-bachelor, en daarmee voor deze doorstroom gelijkwaardig is met de bezitter van een hbo-propedeuse-diploma.

In deze tekst wordt gesproken over de hbo-propedeuse maar het gaat om de hbo-bachelor-propedeuse (los van het feit dat een Ad-opleiding in formele zin geen propedeuse kent, maar wel een hogeschoolverklaring mag afgeven aan degenen die de eerste 60 punten van de Ad-opleiding hebben behaald, zonder een formele status, dat weer wel).

Een Ad'er kan dus aankloppen bij een universiteit. Vanaf dit kalenderjaar moeten alle universiteiten op hun website aangegeven hoe ze omgaan met deze groep Ad'ers.

Universiteiten krijgen daarom voor het collegejaar 2021-2022 de ruimte af te wijken van de eis dat een hbo-propedeuse moet zijn afgerond, onder de volgende voorwaarden:

- Hbo-propedeuse studenten die door willen stromen naar een wo-bachelor, vragen bij hun hbo-instelling een afrondingsadvies aan. Dit advies beantwoordt de vraag of het in de rede ligt dat de betreffende student vóór 1 januari 2022 de betreffende propedeuse afrondt.
- Het afrondingsadvies van de hbo-instelling moet de student uiterlijk 1 augustus 2021 inleveren bij de wo-instelling. De wo-instelling beoordeelt of de desbetreffende student voorwaardelijk toelaatbaar is tot de bachelor op basis van het afrondingsadvies in relatie tot de zwaarte van de vervolgopleiding. Voor wo-opleidingen die extra eisen stellen aan de toelating bovenop het bezit van een hbo-propedeuse, is maatwerk vereist.
- Indien het de voorwaardelijk toegelaten student niet lukt om voor 1 januari 2022 de hbo-propedeuse af te ronden, wordt hij/zij van de wo-bacheloropleiding uitgeschreven.
- De student wordt ingeschreven in de wo-bachelor en wordt daarnaast tijdens de afronding van de laatste onderdelen van de propedeutische fase ingeschreven bij de hogeschool. De inschrijving in de wo-bachelor wordt aangemerkt als 'eerste inschrijving' in de zin van het Uitvoeringsbesluit WHW 2008. Dit houdt in dat de student collegegeld betaalt aan de instelling die de wo-bacheloropleiding verzorgt en dat deze instelling bekostiging ontvangt.

Hetgeen hier wordt gesteld is in principe te vergelijken met andere regelingen, dus we laten het aan de lezer over om er kennis van te nemen en verder niets toe te lichten. Er zal wat verschillen maar die worden vanzelf wel duidelijk.

Alarm 6

Omdat Ad'ers op basis van het diploma naar een wo-opleiding mogen doorstromen, zoals gemeld, moeten de universiteiten ook in gesprek gaan met de hogescholen hierover, en zeker bij de 'Professional Associate Colleges', dus de 'zelfstandige' instituten die Ad's aanbieden. Ook zal actief op de websites informatie te worden verstrekt, op basis van de wetgeving⁷.

2.5 1 februari-instroom

Een interessante toevoeging aan het eerdere kader voor deze regeling is het bezien wat er mogelijk is als er studenten zijn die per 1 februari kunnen instromen. Het kan bijvoorbeeld bij een Ad- of Bacheloropleiding gaan om:

- mbo'ers die een opleiding van 3,5 jaren doen;
- mbo'ers die vertraging oplopen en eerst nog een half jaar gebruiken om het diploma te behalen;
- idem, met nog alleen een stage te doen;
- degenen die een half jaar iets anders gaan doen en vervolgens besluiten om te gaan studeren.

---

⁷ Alarm 7

Een check van een aantal websites van universiteiten laat zien dat er nog niets is te vinden is over de toelating met een Ad-diploma. Mogelijk dat de VSNU, aangestuurd door OCW, de komende weken actie onderneemt vanwege de aanmelddata en dus deze aanvullende covid-regeling.

Naast de instroom die plaatsvindt per 1 september 2021 is er ook een aantal bachelor- en masteropleidingen dat instroom per 1 februari 2022 mogelijk maakt. De verwachting is dat als de epidemiologische situatie de geleidelijke openstelling van het onderwijs toelaat, studenten die in februari 2022 regulier willen instromen, dit op basis van een afgeronde vooropleiding kunnen doen. Indien desondanks blijkt dat er tegen die tijd studenten zijn die door COVID-19 nog niet voldoen aan alle (nadere) vooropleidings- of toelatingseisen voor een opleiding met een februari-instroom, kan het instellingsbestuur ook voor dat reguliere instroommoment een aspirant-student voorwaardelijk toelaten die nog niet aan alle vooropleidings- of toelatingseisen voldoet. In dat geval dient de student alsnog aan de toelatingseisen dient te voldoen op uiterlijk 1 september 2022.

Het is dus een regeling die vergelijkbaar is met wat mogelijk is qua voorwaardelijke instroom per 1 september. Het is alleen zo dat er dan geen automatisme is ten aanzien van het niet per 1 september 2022 hebben voldaan aan de gestelde eisen en dan nog een extra semester daarvoor de tijd te krijgen.

Alarm 8

Toch wel even een aparte opmerking, misschien een waarschuwendende vraag, als het gaat om degenen die nu voorwaardelijk per 1 september worden ingeschreven, en dan vooral kijkend naar degenen die dit vanuit het mbo doen. Ze hebben de tijd om het diploma te verwerven voor het eind van het kalenderjaar, dus voor 1 januari 2022. Zo niet, dan moeten ze de hbo-opleiding verlaten, met de 'opdracht' om maar eerst de mbo-opleiding af te ronden.

Echter, als een betreffende student dat niet lukt voor 1 februari volgend jaar, zou hij of zij gebruik kunnen gaan maken van deze aanvullende regeling. Er kan opnieuw toelating worden gevraagd net als bij een switch), misschien wel bij een andere hogeschool en een opleiding met een andere oriëntatie (of variant), als men daar die tussentijdse instroom kent (en de hogeschool resp. de opleiding waar de eerste poging is gewaagd, niet).

Bij deze aanmelding wordt niet gevraagd om een advies van de mbo-instelling. Het gaat in dit geval om een beoordeling door het instellingbestuur (het CvB) resp. de door het bestuur gedelegeerde commissie, van de situatie die er op dat moment is ontstaan.

De vraag is of dit mag, in formele zin. Is het zo dat de ontvangende hogeschool die informatie mag opvragen of ergens terug kan vinden, en zo ja, ook moet gebruiken? Op zichzelf moet er een 'eigen' beoordeling plaatsvinden, maar om te kans op studiesucces te kunnen inschatten, moet er wel een 'volledig dossier' op tafel liggen.

Het is tevens zo dat deze student niet meetelt in de bekostiging en de hogeschool dus alleen maar wat collegegeld krijgt om de kosten te dekken⁸. Bovendien is het complete bedrag voor het betreffende leerjaar al toegekend aan die eerste hogeschool⁹, dus als die student toch verder gaat bij die volgende hogeschool is er reeds een jaar 'verdwenen' van de maximaal vier jaren.

3 BSA

Het is ook interessant om nog even te kijken naar wat er is besloten met betrekking tot het gebruik van het studieadvies, in het geval bindend en negatief, met als consequentie dat een student de opleiding dient te verlaten – het BSA dus.

In studiejaar 2019-2020 lieten instellingen zoveel mogelijk het onderwijs en de tentaminering doorgang vinden (in alternatieve vormen). Toch was voor een deel van de opleidingen en studenten vertraging onvermijdelijk. Universiteiten en hogescholen gaven eerstejaarsstudenten die door de coronamaatregelen studievertraging opliepen en als gevolg daarvan de norm van het bindend studieadvies (bsa) in het studiejaar 2019-2020 niet haalden, de mogelijkheid de bsa-norm te halen in het huidige studiejaar. Instellingen konden dit op twee manieren vormgeven:

⁸ Een formele vraag is of deze student dan weer recht heeft op een half collegegeld als gevolg van covid-19. Die optie is al gebruikt voor de inschrijving per 1 september, en bovendien heeft deze student de helft van het betaalde collegegeld (verrekend met het lesgeld voor de mbo-opleiding) terug gekregen, zoals dat wettelijk mogelijk is bij tussentijds vertrek.

⁹ De overheid zal de hogescholen compenseren voor het feit dat de studenten maar een half collegegeld betalen, gebaseerd op een inschrijving voor een jaar. Vertrekt een student halverwege, zal ook op dit punt een aangepaste verrekening dienen plaats te vinden.

- (1) het bsa voor alle eerstejaarsstudenten generiek uitstellen naar het tweede jaar of
- (2) nadere richtlijnen vaststellen die voor studenten duidelijk maken wanneer zij voor uitstel van het bsa in aanmerking kwamen.

Het hing ook allemaal een beetje samen met de doelgroepen, en andere criteria – denk ook aan deeltijders. Maar in het algemeen klopt hetgeen hier staat, los dus van het feit dat in wettelijke zin een 'bindend studieadvies' geen begrip is – en alleen in de kop staat van een artikel bij overgangsrecht. Maar het is bekend dat die koppen niet door juristen worden opgesteld, omdat er vaak begrippen en bewoordingen worden gebruikt die niet worden afgedekt door de tekst van het artikel... Dus een kop heeft geen wettelijke kracht, om het zo maar eens te zeggen.

In dit studiejaar is opnieuw gesproken over de mogelijke effecten van de coronacrisis op het bsa. Leidend in dit gesprek is de doelstelling dat studenten niet benadeeld worden door de huidige coronacrisis. Hieronder worden afspraken rondom het bsa in studiejaar 2020-2021 voor respectievelijk (bekostigde) hogescholen en universiteiten toegelicht. Over de uitvoering van het bsa dienen instellingen voor opleidingen die met een bsa werken nadere regels in de OER op te nemen. Indien de uitwerking van deze afspraken betekent dat de regels die reeds zijn vastgelegd in de OER niet meer actueel zijn, dienen actuele regels te worden opgenomen in de OER. De opleidingscommissies hebben hierop adviesrecht.

Het gaat erom dat in de OER van elke opleiding wordt vastgelegd hoe om te gaan met het toepassen van het studieadvies, de norm, de hardheidsclausules in voorkomend geval, en – zeker van belang – het toepassen van de regeling die voor het vorige studiejaar is opgesteld.

Er moet wel snel worden gewerkt aangezien het gaat om een regeling voor de huidige studenten, dus die moeten wel weten waar ze aan toe zijn¹⁰.

Er wordt niets gezegd over het komende studiejaar, dus we nemen aan dat OCW verwacht dat tegen die tijd er sprake is van een genormaliseerde situatie en kan worden teruggevallen op de eerdere aanpak. Echter, in de tussentijd zijn er al hogescholen die de uitzonderlijke situatie hebben gebruikt om het besluit te nemen om de norm op 0 te zetten dan wel andere vormen te introduceren rond de studievoortgang. Of de bsa-discussie door OCW straks wordt opgepakt, is een leuke vraag voor alle betrokkenen...

Bsa bij hogescholen

- Hogescholen geven vanwege de coronacrisis ook dit jaar voor eerstejaarsstudenten die studievertraging oplopen en daardoor de norm van het bsa in het studiejaar 2020-2021 niet halen, de mogelijkheid de bsa-norm te halen in het volgend studiejaar.
- Daarbij zullen hogescholen zich inzetten om ook dit jaar studenten zo goed mogelijk te begeleiden en adviseren, wanneer de studie toch niet passend blijkt.

Dus dezelfde oplossing nl. geen bsa gaan uitdelen. Het wordt daarmee wel interessant om stevig te gaan monitoren wat de consequenties zijn. Zeker de uitval en de switch zullen aandacht verdienen aangezien minder uitval niet wil zeggen dat er anders geen studenten waren geweest die simpelweg moesten vertrekken.

Ook voor de switch kan worden gezien hoe de betreffende studenten scoren bij de nieuwe opleiding, en wat eventuele verklaringen zijn voor optredende effecten.

Bsa bij universiteiten

- De universiteiten monitoren het studieaanbod en de studievoortgang. Uit de tot januari 2021 beschikbare data concluderen zij dat de studievoortgang tot nu toe voor veel studenten op peil is. Wel is duidelijk dat het welzijn van de studenten stevig onder druk staat.
- De universiteiten hebben daarom besloten dat zij vasthouden aan het bsa, maar onder deze bijzondere omstandigheden de bsa-norm wel generiek verlagen met een bandbreedte van 10-15%. Dat betekent dat eerstejaarsstudenten minder studiepunten hoeven te behalen om door

¹⁰ Het mag worden verwacht dat hogescholen al eerder dit studiejaar een en ander hebben gecommuniceerd naar de betrokken studenten. Zij kunnen altijd 'strategische keuzes' maken om te voldoen aan de norm.

te kunnen stromen naar het volgende studiejaar. Alle universiteiten hebben de studenten geïnformeerd over de uitwerking hiervan voor hun opleiding.

- Los van deze generieke maatregel, is het mogelijk om op opleidingsniveau de regels van het bsa verder aan te passen als dat nodig is, gezien de specifieke omstandigheden van die opleiding. De bestaande regelingen bieden daarnaast zoals altijd de mogelijkheid om een uitzondering te maken voor individuele studenten die in de knel zijn gekomen.

De universiteiten blijven dus hun eigen plan trekken. Het zou daarom zeker de moeite waard zijn om te vernemen waarom het behalen van de studiepunten in het eerste leerjaar bij het hbo mogelijk onder druk staat en bij het wo niet. Bij duale en bepaalde deeltijdse opleidingen zijn studenten afhankelijk van de werkplek en dus van de mogelijkheid om aldaar competenties te verwerven, maar bij heel veel voltijdse opleidingen zitten er geen of heel weinig praktische eenheden in jaar 1 en in die gevallen kan mogelijk met een vervangende opdracht worden gewerkt.

Dus het waarom van het verschil tussen 'helemaal niet toepassen' en 'een tandje minder' moet zeker in beeld te brengen zijn. Is het toch het type student? Het studiegedrag? De vormgeving van de eenheden? Mooi promotieonderzoek voor lectoren.

Alarm 9

De opmerking over het welzijn van de studenten moet niet uit het oog worden verloren – en die zal best ook van toepassing mogen verklaard voor hbo'ers. Zelf steeds vanuit huis werken en dan toch genoeg studiepunten behalen, wat zegt dat dus? Kan het zo zijn dat de gevolgen pas het komend jaar merkbaar zijn, als de instellingen weer open gaan, 'back to business' en er weer een ander studiegedrag zal worden vereist.

Degenen die dit studiejaar begonnen zijn, hebben alleen maar ervaring met de huidige aanpak en vormgeving. Als straks weer fysiek op school wordt lesgegeven, practica worden gevolgd en groepswork essentieel wordt, in combinatie met toetsvormen die nu niet worden gebruikt, wat dan? Dat vraagt weer om een andere instelling – en misschien duikt dan ook wel weer op dat 'je in het hbo veel meer moet lezen, doen en regelen' – en dat er wel op een hele andere wijze wordt gekeken of je het geleerde beheerst. Oftewel, uitgestelde, nieuwe ervaringen¹¹ voor een heleboel studenten...

---

¹¹ Daarom is het idee om in augustus introductiedagen te houden voor eerstejaars en iedereen die vorig jaar is begonnen, helemaal geen slecht idee.

Annex

Hier de 'alarmen' uit deze nieuwsbrief op een rijtje.

Alarm 1

Er wordt gesproken over de instroom in een bacheloropleiding. De tijd dat de Ad-opleiding een deel van de bacheloropleiding was ligt alweer een aantal jaren achter ons.

Dus OCW, graag in de volgende versie ook melding maken van de Associate degree-opleiding!

Alarm 2

Ook hier bij 'de toe te passen termijn' heeft OCW gemeend de Ad uit beeld te moeten laten. Laten we dit maar als een 'slip of the digital pen' beschouwen en de Ad-opleiding mede in ogenchouw nemen.

Alarm 3

Het is toch wel om wat moe van te worden, merkende dat OCW het lastig vindt om de eigen wet- en regelgeving toe te passen in dit soort situaties, als het gaat om de rechten die een Ad'er heeft bij het doorstromen naar een bacheloropleiding om daar een programma te volgen met het oog op het behalen van de bachelorgraad. Daarom nog weer even aandacht hiervoor¹².

Alarm 4

Ai, vwo'ers zijn ook toelaatbaar tot een Ad-opleiding. Ze vormen niet de directe doelgroep, maar er zijn onderhand wel steeds meer vwo'ers die een praktische opleiding van twee jaren willen volgen. Dus graag de volgende keer volledig zijn.

Alarm 5

Het is een zaak die via de Variawet dit jaar wordt geregeld, maar het is zo dat ook een bezitter van het Ad-diploma het recht heeft om toelating te vragen tot een wo-bachelor, en daarmee voor deze doorstroom gelijkwaardig is met de bezitter van een hbo-propedeuse-diploma.

Alarm 6

Omdat Ad'ers ook op basis van het diploma naar een wo-opleiding mogen doorstromen, zoals gemeld, moeten de universiteiten ook in gesprek gaan met de hogescholen hierover, en zeker bij de 'Professional Associate Colleges', dus de 'zelfstandige' instituten die Ad's aanbieden. Ook zal actief op de websites informatie te worden verstrekt, op basis van de wetgeving.

Alarm 7

Een check van een aantal websites van universiteiten laat zien dat er nog niets is te vinden is over de toelating met een Ad-diploma. Mogelijk dat de VSNU, aangestuurd door OCW, de komende weken actie ondernemen vanwege de aanmelddata en dus deze aanvullende covid-regeling.

Alarm 8

Toch wel even een aparte opmerking, misschien een waarschuwend vraag, als het gaat om degenen die nu voorwaardelijk per 1 september worden ingeschreven, en dan vooral kijkend naar degenen die dit vanuit het mbo doen. Ze hebben de tijd om het diploma te verwerven voor het eind van het kalenderjaar, dus voor 1 januari 2022. Zo niet, dan moeten ze de hbo-opleiding verlaten, met de 'opdracht' om maar eerst de mbo-opleiding af te ronden.

Echter, als een betreffende student dat niet lukt voor 1 februari volgend jaar, zou hij of zij gebruik kunnen gaan maken van deze aanvullende regeling. Er kan toelating worden gevraagd, misschien wel bij een andere hogeschool en een opleiding met een andere oriëntatie (of variant), als men daar die tussentijdse instroom kent (en de hogeschool resp. de opleiding waar de eerste poging is gewaagd, niet).

Alarm 9

De opmerking over het welzijn van de studenten moet niet uit het oog worden verloren – en die zal best ook van toepassing mogen verklaard voor hbo'ers. Zelf vanuit huis werken en dan toch genoeg studiepunten behalen, wat zegt dat dus? Kan het zo zijn dat de gevolgen pas het komend jaar merkbaar zijn, als de instellingen weer open gaan, 'back to business' en er weer een ander studiegedrag zal worden vereist.

---

¹² Het is een repeterende oproep maar bij de verdere invoering van de Ad als zelfstandige opleiding is er niets aan het systeem aangepast, zelfs met afzwakking van eerdere opties. Dat betekent dat er in de wet ruimte is voor allerlei vernieuwingen, ook gelet op de flexibilisering van de leerlijnen. We komen daar in een van de volgende nieuwsbrieven maar weer een keer op terug – ook gelet op de plannen voor het wettelijk verankeren van het werken met leeruitkomsten en het mogelijk betalen per studiepunt.